
PALS

Positiv atferd, støttende læringsmiljø og samhandling

Grue barne- og ungdomsskole

RESPEKT - ANSVAR - OMSORG

Grue barne- og ungdomsskole har tre regler:

-RESPEKT

GRUE BARNE- OG UNGDOMSSKOLE
respekt ansvar omsorg

-ANSVAR

-OMSORG

Vårt skoleforbedrende mål:

Skolen skal bli en trygg og forutsigbar plass for alle. Alle må stå samlet og være lojale med det som er besluttet i fellesskap.

Til de tre reglene er det knyttet en del *forventninger*.

De er vist på *regelmatisene*.

Innlæring og relæring av disse forventningene må tas opp igjen hver høst.

Relæring av forventningene skjer også ved regelbrudd og ved korrigeringer.

Teoretisk forankring:

PALS bygger blant annet på Pattersons læringsteori om sosial interaksjon, og teorien om problemeskalering, i tillegg til Bronfenbrenners sosialøkologiske teori. Det sentrale elementet er at negative reaksjoner mot atferdsproblemer i seg selv ikke bidrar til å redusere atferdsproblemer, og at individet endrer seg som et resultat av den sammenhengen det er en del av i dagliglivet.

Bra-kort er ikke en belønning, men anerkjennelse med et tegn og/eller en vurdering av situasjonen der og da. Det er et redskap, hjelpemiddel og virkemiddel for å SE hver enkelt elev.

Tanken er at vi som voksne skal anerkjenne det barna gjør slik at SELVFØLELSEN styrkes. Da må tilbakemeldingene være KONKRETE (ikke snill, flink, smilefjes osv., men «flott at du fulgte han som har slått seg til en voksen. Det er å ta ansvar og gi trygghet.»)

LÆRINGSTEORI:

Vi lærer sammen med andre og lærer å anerkjenne hverandres gode handlinger. Vi lærer ønsket atferd i et fellesskap, gjennom å ha felles prosedyrer, felles standarder og jobbe skoleomfattende med ros, oppmuntring og anerkjennelse (sosiokulturell læringsteori).

Hvordan skal vi være når vi er sammen? (Sosial interaksjonsteori)

1. PROSEDYRER FOR GODE BESKJEDER SOM FREMMER SAMHANDLING

Dette har vi blitt enige om:

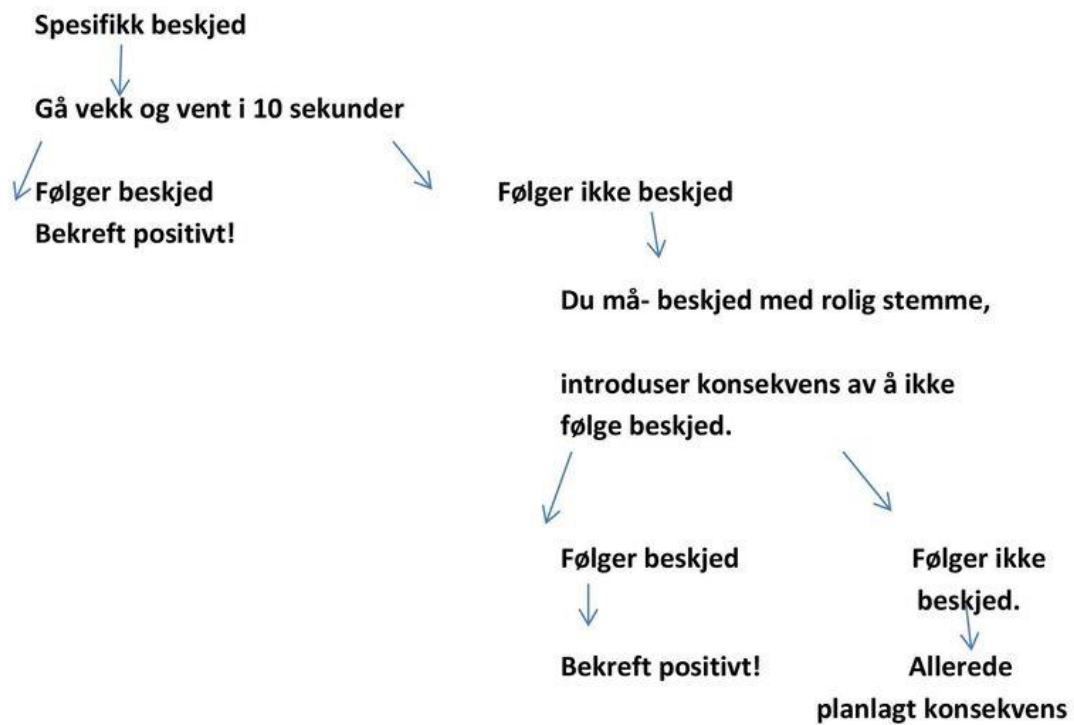
SAMHANDLING:

FREMMER	HEMMER
Korte beskjeder (være «økonomisk» med ordene.	Stiller spørsmål
Konkret	Lange beskjeder
Vennlig, men bestemt	Mye informasjon
Oppmerksomhetssignal (f.eks. tre klapp)	Mange ord
Fysisk nærhet, tenk plassering	Negativ følelse
Øyekontakt	Mangler elevenes oppmerksomhet
Rolig stemme	Høy stemme
En beskjed om gangen	Flere beskjeder samtidig

VIKTIG MELDING!

2. PROSEDYRER FOR GODE BESKJEDER.

3.OPPMUNTRING, ANERKJENNELSE OG POSITIV INVOLVERING

POSITIV INVOLVERING:

- Være til stede der eleven er.
- Vise interesse for hva elevene driver med (husk dette under tilsyn)
- Delta i lek og spill
- Vise engasjement
- Være tilstede i øyeblikket
- Lytte til det elevene har å si

ANERKJENNELSE:

- BRA-kort som er knyttet til reglene (*Takk for at du går i gangen. Det er å ta ansvar.*)

OPPMUNTRING:

- «Tommel opp» (taus)
- Smile og nikke (taus)
- Med BRA-kort: *Fint at du jobber med oppgava jeg ba om. Det er å vise respekt.*

DET SKAL VÆRE UMIDDELBAR SPESIFIKK ROS FOR GOD OPPFØRSEL. ALLE MENNERSKER, BÅDE VOKSNE OG BARN, LIKER Å BLI ANERKJENT FOR POSITIVE HANDLINGER.

Vi oppmuntrer og anerkjenner god oppførsel og god atferd fordi vi vet at handlinger som blir verdsatt med stor sannsynlighet vil gjenta seg.

(Dette gjelder også negativ atferd som får oppmerksomhet!)

Målet med oppmuntring og anerkjennelse er å øke sannsynligheten for at elevene gjør arbeidet sitt, viser mindre atferdsproblemer, får et bedre selvbilde og en mer positiv innstilling til skolen.

BRA-kort er et konkret og håndfast HJELPEMIDDEL når elevene skal få spesifikt uttalte tilbakemeldinger og anerkjennelse. BRA-kortet knyttes til en situasjon eller en vist ferdighet.

BRA-kortet skal være knyttet til de tre reglene RESPEKT, ANSVAR og OMSORG, og regelmatrisene. På denne måten blir det ikke en «tom» belønning (behavioristisk teori), men en aktiv anerkjennelse og oppmuntring av elevenes arbeid og atferd, og knyttet til elevenes skolefaglige og sosiale kompetansemål. (Sosial-relasjonell/sosiokulturell teori).

Belønningen er felles for hele klassen ved et avtalt antall oppnådde BRA-kort, og forutsigbare belønninger som er bestemt sammen med elevene.

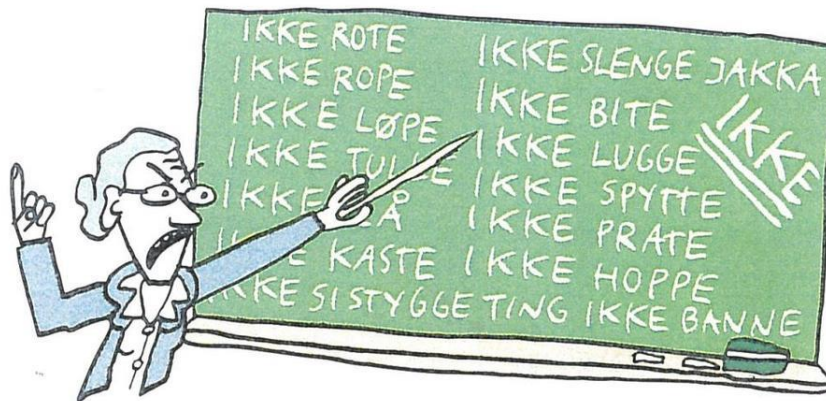
Læring oppstår gjennom interaksjon og samhandling.

4. HÅNDTERING AV PROBLEMATFERD

Vi har blitt enige om hva som er mindre alvorlig og alvorlig problematferd (disse står i en egen matrise i Ordensreglementet).

- ✓ Uønsket atferd er en veldig effektiv måte for elevene å få lærerens og medelevers oppmerksomhet på.
- ✓ Dersom elevene ikke gjør som forventet: lær dem det!
- ✓ Rett oppmerksomheten mot ØNSKET atferd.
- ✓ Ignorer mindre alvorlig uønsket atferd og gi positiv oppmerksomhet til de som har ønsket atferd.
- ✓ Grip elevene i å gjøre det rette!
- ✓ Unngå ordet «ikke».

Regulering av atferd: Det er viktig å kjenne seg selv og sitt eget reaksjonsmønster i vanskelige situasjoner. Når den voksne holder seg i ro og gjentar beskjeden vil det føre til at situasjonen ikke eskalerer.

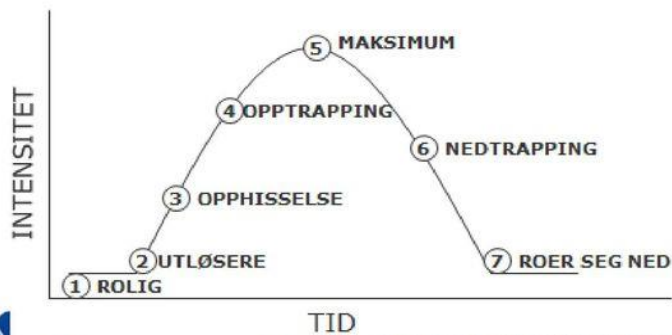

ESKALERINGSMODELLEN; EN FASEMODELL FOR ESKALERENDE ATFERD

Eskaleringsmodellen, en fasemodell for eskalerende atferd.

 atferdssenteret
Fasemodell eskalerende atferd

02.11.2012

Side 4

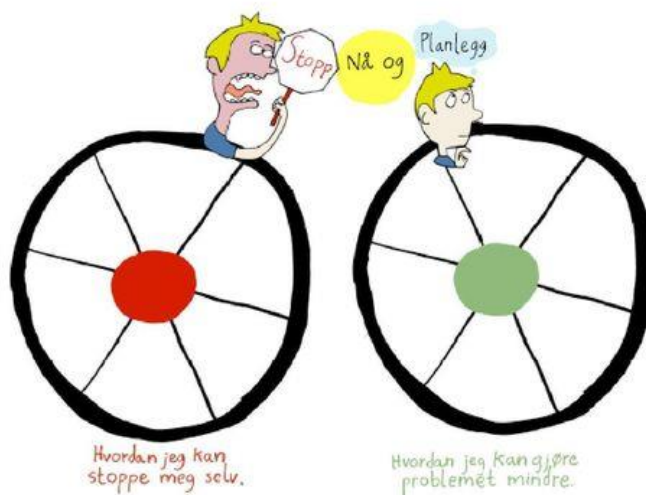
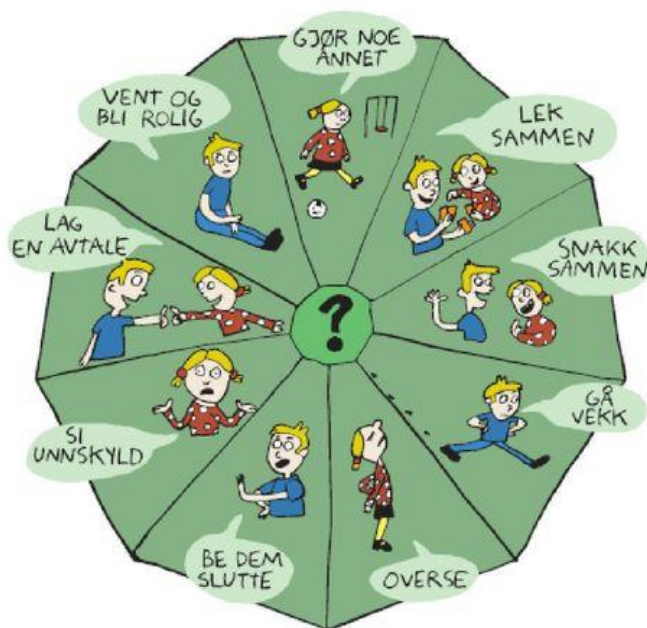
Bearbeidet etter: Walker, Colvin & Ramsey (1995)

Problemløsningsmodellen

(til bruk på f. eks team-møter i samarbeid om elever med problematferd):

- Definer problemet
- Beskriv målet
- Ha en idedugnad på løsninger
- Vurder løsninger
- Lag en plan
- Gjør/skriv en avtale
- Prøv den ut

- LØSNINGSHJULET FOR ELEVENE + STOPP NÅ OG PLANLEGG**
 Løsningshjulet skal gi elevene muligheter til å løse problemet selv.
 Stopp nå og planlegg skal hjelpe elevene til å regulere sin egen atferd.

5. KONSEKVENSER

Konsekvenser er både anerkjennende (positive) og korrigerende (negative) reaksjoner som blir gitt som følge av en handling eller atferd.

- 1:5

GI FEM GANGER SÅ MANGE POSITIVE KONSEKVENSER SOM NEGATIVE!

Teorien bygger på at den atferden man fokuserer på, er den man får tilbake fra eleven. M.a.o., ros og oppmuntring er et sterkt verktøy for å fremme elevens sterke sider.

Når elever bryter regler og viser negativ atferd er det viktig at det gis umiddelbare reaksjoner. Slike reaksjoner er grensesetting gitt på en respektfull og rolig måte.

Viktig: *Negative, milde forutsigbare konsekvenser umiddelbart etter negativ atferd, er forskjellig i sin form og innhold fra spontane og uforutsigbare straffereaksjoner som ofte er gitt i sinne.*

Ved brudd på regelmatrise:

- Korrigerende samtale og gjenlæring av regler
  - Etterspørre skolens regler.
  - Samtale én til én.
  - Ved gjentatte brudd kontaktes foresatte, ev. mobilskolemelding.
  - Hendelsesrapport
- **TAP AV GODE (eksempler):**
    - Fjerne det som lager uro. (f.eks. ting på pulten, stol som snurrer)
    - Gå sammen med en voksen i friminuttet.
    - Gå sist ut (vente på læreren)
    - Flytte pultene fra hverandre.
    - Måtte avbryte aktiviteten (hvis eleven forstyrrer andre)
  - **PLANLAGT IGNORERING:**
    - Ingen oppmerksomhet blir gitt til eleven i en kort tidsperiode.

NB! BRA-kort skal aldri inndras etter at eleven har fått det.

GRUE BARNE- OG UNGDOMSSKOLE
respekt ansvar omsorg

KLASSELEDELSE/KLASSEROMSSYSTEM

START:

- Alle møter presis
- Alle finner plassen sin raskt
- Vi hilser
- Opprop/sjekk av utstyr (mobiler i mobilhotell (u-trinn) eller avslått i sekk (b-trinn), gi/ta imot beskjeder/meldinger, hente bøker m.m.)
- Lærer sier hva timen skal inneholde (**NB! Læringsmål**)
- Husk: den gode beskjeden. Ikke ikke!!!!

SLUTT:

- Timen avsluttes: Hva har vi lært? (**Egenvurdering**)
- Rydde klasserom/pulter
- Lærer informerer om hvilket fag klassen har neste time
- Siste time i rommet: lukk vinduer, slå av lys, ta ut søppel og lås dør.

6. GRUPPE-, KLASSE- OG UNDERVISNINGSSYSTEM

Målet med god klasseledelse og gode undervisningssystemer er:

- Å ha en god relasjon lærer/elev
- Å arbeide proaktivt i klasserommet
- Å ha god struktur i undervisningen
- Å ha tydelig definerte forventninger
- Å ha forutsigbare reaksjoner: ved gode valg og når elevene ikke mestrer forventningene
- Å ha god praksis for tilpasning av lærings situasjonene

Å VÆRE TYDELIG:

- ✓ Er å ha forståelige mål og forventninger
- ✓ Er å innby til trygghet og tillit
- ✓ Er å være konsekvent

HUSK:

Å ha et ryddig klasserom minsker uro.

At alt har en fast plass gjør det lettere å få oversikt og holde orden, og forebygger uro.

Å ha gode rutiner for å rydde er forebyggende med tanke på uro i klasserommet.

Et godt system for å hente/legge bøker i hyllene, skaper mindre uro i klasserommet. (F.eks. vindusrekka først, De med rosa på seg kan gå først osv.)

Mange elever trenger hjelp til å få med seg riktige bøker hjem.

Å gi et forvarsel om at aktiviteten snart er slutt gjør at elevene er forberedt. Da blir skifte av aktivitet og avslutning av aktiviteten roligere.

Å ha et system for hvordan elevene kan snakke sammen når de samarbeider, hvordan elevene skal være når læreren gjennomgår, regler for å få lærerens oppmerksomhet (rekke opp hånda uten lyd), gir forutsigbarhet for elevene og mindre uro og støy.

7. TILSYN OG SCANNING

VIKTIGE PRINSIPPER FOR TILSYN

- Bruk **gul** vest med navn.
- Ha med BRA-kort
- Møt til rett tid
- Ha overblikk – beveg deg rundt – vær der elevene er – husk kriker og kroker.
- Vi jobber proaktivt og relasjonsbyggende.
- Du har ansvar for alle elevene som oppholder seg på ditt område, uansett trinn.
- Unngå å samles i grupper med andre voksne.
- NB! De voksnes tilsyn og veiledning blir derfor en viktig forebyggende faktor for å hindre utvikling av problematferd og fremme elevenes trygghet på uteområdet.

- ❖ Vi følger «Trygghetsplanen» ved hendelser i friminutt.
- ❖ Vi kjenner reglene og forventningene godt.

~~mobbing~~

GRUE BARNE- OG UNGDOMSSKOLE
respekt ansvar omsorg

PALS - TRYGGHETSPLAN

HVA GJØR DU NÅR:

Du kommer opp i en alvorlig hendelse/konflikt i klasserom:

- Få alle de andre elevene ut av klasserommet/borte fra situasjonen raskest mulig. Unngå tilskuere!
- Skjerm eleven, bruk nærmeste ledige rom.
- Be en elev om å hente en annen voksen i nærmeste klasserom/arbeidsrom.
- Be en annen elev om å hente en fra ledelsen eller resepsjonen. Alle alvorlige hendelser rapporteres snarest mulig til rektor eller inspektører.
- Prøv deretter å roe situasjonen (tenk eskaleringsmodell, forebyggende og nedtrappende teknikker).

Etterarbeid og ansvar:

- Samtale med partene (sammen med noen fra ledelsen)
- Ringe hjem (ledelse)
- Problemløsningsmodell, Handlingsplan mot mobbing, skrive anmerkning /hendelsesrapport (lærer/ledelse).
- Debriefing av hendelsesforløpet ved veldig alvorlige hendelser (lærer/ledelse).

Samme prosedyrer gjelder på andre områder inne eller ute, i gymsal, på buss, på tur etc.

1. Fjern publikum
2. Be elever hente andre voksne
3. Kontakt ledelse

BEREDSKAPSPLAN for alvorlig hendelse

1. Nødnummer 112
2. Opptre rolig og tydelig
3. Gå bort FRA LYD
4. Bruk skolens rutine som ved brannalarm:
-Tell opp antall elever og LØP BORT fra skolen, mot sentrum, eller
over til kirkegården - men BORT!
5. Øk avstanden til skolen mest mulig - hold kontroll på antall elever.

ETTERARBEID

1. Ansatte og elever skal vente på informasjon fra ledelsen om at faren er over.
2. Ledelsen tar kontakt med overordnet nivå så raskt som mulig.
3. Overordnet nivå tar kontakt med kommunens kriseteam.
4. Overordnet nivå er ansvarlig for etterarbeid i forhold til media/ anmeldelse.

GENERELL BEREDSKAP i fht. denne plan:

1. Hele personalet skal til enhver tid kjenne til skolens romfordeling og utganger i alle etasjer.
2. Hele personalet skal kjenne til hverandre/ vite navn på hverandre.

Planen er utarbeidet i samarbeid/ samråd med politiet v/ Håkon Brenna

Vedlegg i egen mappe:

- Regelmatriser for 1.-4.trinn + SFO (revidert juni 2018)
- Regelmatriser for 5.-7.trinn (revidert juni 2018)
- Regelmatriser for 8.-10-trinn (revidert juni 2018)
- Regler for uteområdet
- Ordensreglement

